

A.Ü. Veteriner Fakültesi Şirurji Kürsüsü
Prof. Dr. Hayrettin Antepliöglü

KÖPEKLERDE ANAL KESE YANGILARININ ETİYOLOJİSİ VE SAĞITIMLARI ÜZERİNDE ÇALIŞMALAR

E. Samsar*

F. Akın**

N. Güzel***

Analbeutelentzündung bei den Hunden in Ankara

Zusammenfassung: Zwischen 1976-1977 haben wir über Analbeutelentzündung gearbeitet. 11 Hunde wurde in unsrer Klinik zur Behandlung gebracht. Bei den unseren Fallen haben wir das Sekret der Analbeutel entfehrt. Nach Erstellung eines Antibioqram dieses Sekrets wurde Antibiotikum in die Beutel und Intramuskular gegeben. Bei Allen Fallen erzielen wir Heilung.

Özet: Onbeş aylık süre içinde kliniğimize getirilen köpeklerin anal kese veanguları ile ilgili 11 olgu üzerinde çalışmada bulunduk. Keselerden aldığımız içeriğin Antibivogram testlerini yaptırđık. Saptanan mikroorganizmaların antibivogramlarına göre kese içerisine ve intramusküler voila bunların duvarlı oldukları antibivotikleri uyguladık. Olgularımızın tümünde başarılı sonuçlar aldık.

Giriş

1976-1977 yılları arasındaki 15 aylık sürede, köpekler arasında anal keselerin yangıları ile ilgili olgularda dikkati çeker artışlar görülmüştür. Kliniğimize getirilen ve bilinen yollarla sağıtılmaya çalışılan bu tür olguların etiyojik bulgu ve sağıtım yöntemlerimizin değışikliğı nedeniyle meslektaşlarımıza yararlı olur ümidiyle yayınlamayı uygun bulduk.

* A.Ü. Veteriner Fakültesi Şirurji Kürsüsü Profesörü Ankara/Türkiye

** A.Ü. Veteriner Fakültesi Şirurji Kürsüsü Doçenti Ankara/Türkiye

*** A.Ü. Veteriner Fakültesi Uzmanlık Yüksek Okulu Şirurji Bilim Dalı Dr. Asistanı Ankara/Türkiye

Anal keseler et yiyenlerde anüsün her iki tarafında ve ventrolateral pozisyonda yer alır (5) (Şekil: 1). Bu keselerin çok ince ve anüsün dış deriye geçiş yerinde dışarıya açılan kanalları, dışkı kalıntıları, kir ve benzeri maddelerle veya yangısel olaylar nedeniyle tıkanır. Böylece akıtıcı kanalları kapanan kesede şekillenen sekretin dışarıya atılması engellenir. Biriken sekretin büyük ölçüde retensiyonu oluşur. Hastalığın bir enfeksiyon sonucu olduğu (1, 6) Diptheroide, E. coli, Salmonella, Streptococcus faecalis, Clostridium welchii, Staphylococcus, Pseudomonas ve Proteuslar gibi mikroorganizmaların rol oynadığı, diyare ve diyetin de predispoze faktör olarak etkilediği bildirilir. (2). Perineal apse ve tümörlerde akıtıcı kanalların görevlerini yapamamasına neden olur. Apsle ile komplike olan olgularda, kese mukozasında yangı ile ilgili bozukluklar ve nekrotik olaylar başlar. İlerlemiş olgularda anal keselerin fistülü şekillenir (1, 6).

Anal keselerin hacim artışı ile ilgili basınç ve kaşınmadan dolayı hayvanda huzursuzluk görülür. Hayvan anüsünü yalar ve çoğu kez ısırır. İlerlemiş olgularda da hayvan, anüsünü yere sürterek kızak kayma hareketi yapar. Palpasyonda anüsün ventro-lateralinde tek veya çift taraflı findıktan cevaz büyüklüğüne varan, kısmen yumuşak fakat çok ağırlı bir şişkinlik saptanır. Normalde berrak ve hafif sarımsak olan sekret, çeşitli renk ve formlarda görülür. Bundan başka derinin üst yüzeyinde, kaşıntılı kırmızı ve sıcak, yangısel reaksiyonlarda gözlenir. Defakasyon çok ağırlıdır, dışkı küçük porsiyonlar halinde çıkarılır. Hayvan çoğunlukla konstipedir (1, 2, 6).

Anal kese yangılarının sağıtımı;

1. Hafif olaylarda içeriğin boşaltılmasından sonra hayvana parenteral antibiyotik, antiallerjik ve trankilizanların verilmesi,

2. Anal keselerin çıkarılması,

3. Ödemleşen keselerin irrigasyonu ile yapılır (3).

Akut olayların sağıtımında kese içeriği anüs çevresine yapılan basınçlarla alınmaya çalışılır. Bunun için lastik eldiven giyilmiş bir elin işaret parmağı kayganlaştırılarak anüse sokulur. Baş parmak ile işaret parmağı arasında bulunan kesenin tabanından kanalına doğru yapılan masajlarla içerik dışarıya akıtılmaya çalışılır. Kese ılık sularla yıkanır (1), Boşaltılmış olan kese bir antibiyotik eriyiğı ile doldurulur. Kesenin içine veya perkutan olarak 20.000 İÜ. penisilin, streptomisin yağlı eriyiğinin verilmesini öğütleyenlerde vardır (7). Bu sağıtım 2-3 kez tekrarlanır. Konservativ tedavinin, olayların %

70 inde başarılı olduğu söylenmektedir. (3). İlerlemiş olguların sağıtımında lugol eriyiği önerilir. Buna karşın çok eskimiş olgulardada lugol eriyiği ile tentürdiyot karışımı her beş günde bir defa semptomlar ortadan kalkıncaya kadar tekrarlanır. Tekrarlanan olguların sağıtımında keselerin total ekstripsiyonları gerçekleştirilir (1, 6) Operasyon ekstradural anestezi veya genel narkoz altında yapılır. (1, 6). Operasyondan 2-3 gün önceden keseler serum fizyolojik ile yıkanır ve antibiyotik instile edilir (4). Hayvan sırt üstü (1), veya göğüs karın üzerine (4) masaya yatırılır, pelvis yukarıya kaldırılır operasyon alanına pencereci serviyet uygulanır. Tüm operasyonlardaki gibi bölge hazırlandıktan sonra anal kese metilen mavisi ile doldurulur ve bir pamukla tamponlanır. Veya keseye bir sonda sokularak operasyon bölgesi işaretlenir yada kese alçı, bazende sentetik maddelerle doldurularak tesbit edilir. Anüsün ventrolateralinde deriye ensizyon yapılır. Gri renkli kese ve akıtıcı kanal gül kırmızısı ve et rengindeki çevre dokularından dikkatlice ayrılarak ekstripe edilir (1, 4, 6). Kesenin medialinde bulunan m. sphincter ani interna'ya dikkat etmek lazımdır. Zira bu kas defakasyonu kontrol eder. Küt olan ince bir makasla çalışmak, olası bir kusuru önleme bakımından yarar sağlar. Lateralden başlayan ve mediale doğru yapılan operasyon yöntemi seçilmelidir. Kanayan damarlar ligatüre edildikten sonra (1) boşluk 2/0 krome kargüt, deri de benzeri kalınlıkta ipek iplik ile kapatılır (4).

İlerlemiş kronik olgularla veya apseleşmiş sinusitis paranalislerde radyoterapi uygulanabilir. Kese duvarları kalınlaşmış ve fistülleşmiş Adenitis circumanaliler, 8-12 hafta içinde 2-3 dafa ışınlama serisinde 180-240 r birimi uygulanmış ve bu işlem için 0.1-0.5 Cu yada Al filtreler kullanılmıştır. Bundan ve başarılı sonuçlar alınmıştır (1).

Materyal ve Metot

1976-1977 yılları arasında kliniğimizde anal keselerin yangıları nedeniyle getirilen 11 köpek materyalizimi oluşturdu. Köpekler 3 ay-4 yaşlar arasında, yedisi erkek, dördü dişi idi. Irklara göre dağılımı; 3 Terrier, 2 yerli, 2 Poudle, 1 Puanter, 1 Kurt, 1 Shat-shu ve 1 Boxerdir.

Yöntem olarak anal kese yangısı nedeniyle gelen hayvanlarda keselerin masajla boşaltılmasını ve antibiyogram sonuçlarına göre sağıtımı amaçladık. Keselerden alınan içeriği Fakültemiz Salgın Hastalıklar ve Bakteriyoloji Kürsüsüne göndererek antibiyogramını yaptır-dık. Yalnız bir olguda etken tesbit edilemedi. Bu olgumuzda geniş spektrumlu antibiyotik kullandık. Test sonucuna göre hayvana uygun

OLGULARIMIZ

	Prot. no, tarih	Hay. ırkı	Yaşı	Cinsi	Etken	Antibiyogram neticesi	Sonuç
1	563/15.7.1976	Terrier	1 yaşlı	Erkek	Gram negatif	Streptomisin ++ Kanamisin ++ Tetrasiklin + Rifomisin +	Başarılı
2	564/15.7.1976	Yerli	1 yaşlı	Dişi	Gram negatif	Gentamisin +	Başarılı
3	767/7.9.1976	Puanter	3 aylık	Erkek	Staph. albus	Streptomisin Kanamisin	Başarılı
4	734/2.9.1976	Poodle	6 aylık	Erkek	Cory. pogenes	Kanamisin Eritromisin Tetrasiklin	Başarılı
5	769/7.9.1976	Terrier	6 aylık	Erkek	Etken tesbit edilmedi	Kanamisin Eritromisin Tetrasiklin	Başarılı
6	1044/16.11.1976	Kurt	4 aylık	Dişi	Hemolitik streptokok	Tetrasiklin Eritromisin	Başarılı
7	1095/30.11.1976	Shat-shu	4 yaşlı	Erkek	Pseudomonas aeruginosa	Gentamisin	Başarılı
8	1/4.1.1977	Poodle	3 aylık	Dişi	E.Coli ve Staph. albus	Streptomisin Gentamisin	Başarılı
9	38/14.1.1977	Boxer	7 aylık	Dişi	Hemolitik streptokok	Eritromisin Tetramisin Garamisin	Başarılı
10	181/3.3.1979	Yerli	2 yaşlı	Erkek	Proteus	Baktrim Garamisin	Başarılı (Resim: 2)
11	225/11.3.1977	Terrier	3 yaşlı	Erkek	Proteus	Baktrim Garamisin	Başarılı

Not: Sağıtımda antibiyogram sonucunun birinci antibiyotiği uygulanmıştır.

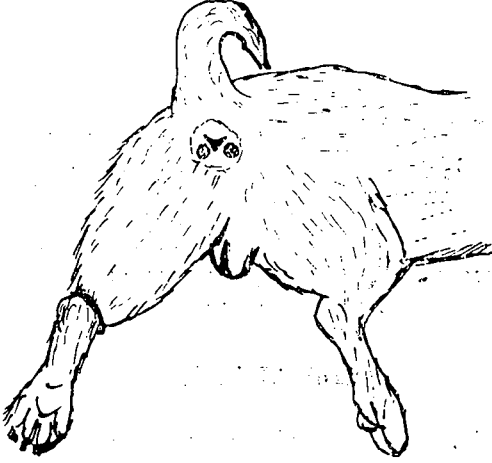
olan antibiyotiği i.m. ve serum fizyolojikle yıkanan kese içerisine uyguladık. Tümünde başarılı olduğumuz olgularımızın izlenmesi kolaylığı bakımından sağıtım çizelgesini ekte sunduk.

Sonuç ve Tartışma

Biz çalışmamız boyunca yangılışan keseleri defakasyon güçlükleri, ağrı ve konstipasyon gibi istenmeyen etkileri doğurduklarından sağıtımayı amaçladık. Literatür verilerden ayrıldığı noktalarından biri, anal keseleri operatif yolla uzaklaştırmayı düşünmedik. Yangılışma olayının bir veya iki kesede birden başladığına dair (1, 6) verilere karşın biz, olgularımızın tümünde her iki kesenin birden yangılıştığına tanık olduk. Keseleri baş ve işaret parmağı yardımı ile boşaltma (1,6) yerine daha kolay olan bir miktar pamuğu anüse tamponlayıp basınçlarla çıban sıkarak gibi boşaltmayı yeğ tuttuk. Araştırdığımız literatürlerde (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7) bunların saptanan antibiyogramalarına göre sağıtımlarına raslamadık. Antibiyogram sanucuna göre uyguladığımız sağıtımda başarılı olduk. Yine literatürlerde (1, 2) yapıcı etken olarak pyogen enfeksiyon etkenleri Diptheroide, E. coli, Salmonella, Streptococcus faecalis, Clostridium welchii, Staphylococcus, Pseudomonas ve proteuslar gösterilmişse de kendi olgularımızda Gram negatif, Staph. albus, Cory. Pyogenes, Hemolitik Streptokok, Pseudomonas aeruginosa, E. coli ve Proteuslara rasladık.

Literatür

- 1- **Bolz, W., Dietz, O., Schleiter, H.** 1975: *Lehrbuch der Speziellen Veterinerchirurgie*. Teil 1, Gustav Fischer Verlag, Stuttgart.
- 2- **Halnan, C.R.E.** 1978 *Die Diagnose der Analbeutelentzündung beim Hund*. Der Praktische Tierarzt, 1, 51.
- 3- **Halnan, C.R.E.** 1978 *Therapie der Analbeutelentzündung beim Hund*. Der praktische Tierarzt 1, 61.
- 4- **Leonard, E.P.** 1969: *Praktikum der Kleintier-Chirurgie*. Verlag Paul Parey, Berlin und Hamburg.
- 5- **Miller, M.E., Crisristensen, G.C., Evans, H.E.**, 1964: *Anatomy of the Dog*. W.B. Saunders Company, Philadelphia. London.
- 6- **Öktem, B.** 1969: *Özel Şirurji*. 11. Fasikül, A.Ü. Vet. Fak. Yay. 244, Ankara Üniversitesi Basımevi.
- 7- **Schwochow, K.** 1977: *Kleintier-Wademekum*. Veb Gustav Fischer Verlag Jene.

Resim 1: Köpekte anal keslerin görünüşü
Aufsicht der Analbeutel beim Hund

Resim 2: Sağıtılan bir olgumuzun genel görünümü
Aufsicht der behandelnde Analbeutelentzündung beim Hund.